

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4CdoR/2/2025                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 3220201234                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 27.03.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Nora Halmová             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:3220201234.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa W. C., narodeného X. N. XXXX, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske, pracovisko Bánovce nad Bebravou, Bánovce nad Bebravou, Sládkovičova 60/6, dieťa rodičov - matky V. Z. Y., narodenej XX. N. XXXX, H. T. H., Y. C. XXX/X, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Zuzana Čížová, s. r. o., Bánovce nad Bebravou, Jesenského 69, IČO: 36 789 925 a otca N. C., narodeného XX. Z. XXXX, H. H., U. XX, právne zastúpený advokátom Mgr. Petrom Luptákom, Banská Bystrica, Nám. Štefana Moyzesa 3, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. BN-6P/14/2020, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. septembra 2024 sp. zn. 12CoP/17/2023, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bánovce nad Bebravou, v súčasnosti Okresný súd Prievidza, (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 9. novembra 2022 č. k. 6P/14/2020-828 rozhodol, že maloletý W. C.Y., narodený X. N. XXXX sa zveruje do osobnej starostlivosti matky. Obaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať v bežných veciach a spravovať jeho majetok, každý samostatne (I.), otec maloletého W. C., narodeného X. N. XXXX je povinný od 19. novembra 2020 prispievať na výživu maloletého vo výške 150 eur mesačne vždy do pätnásteho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky maloletého dieťaťa (II.), nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 19. novembra 2020 do rozhodnutia súdu v sume 1.562,01 eura povolil otcovi maloletého dieťaťa splácať v mesačných splátkach po 20 eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc prvým výživným po právoplatnosti tohto rozhodnutia pod následkom straty výhody splátok (III.), otec maloletého je oprávnený stretávať sa s maloletým v neprítomnosti matky maloletého dieťaťa každý párný týždeň v sobotu v čase od 09:30 hod. do 11:30 hod. a v čase od 14:30 hod. do 18:00 hod., každý párný týždeň v nedeľu v čase od 09:30 hod. do 11:30 hod. a v čase od 14:30 hod. do 18:00 hod., každý týždeň v stredu v čase od 15:30 hod.

do 18:00 hod. (IV.), matka maloletého dieťaťa je povinná maloletého na stretnutie s otcom riadne pripraviť a maloletého W.Z. otcovi maloletého dieťaťa v mieste bydliska maloletého dieťaťa riadne a včas odovzdať. Otec maloletého dieťaťa je povinný maloletého po vykonaní stretnutia matke maloletého dieťaťa riadne a včas odovzdať, a to v mieste bydliska maloletého dieťaťa (V.), podľa § 37 odsek 2 písmeno d) Zákona o rodine sa rodičom maloletého dieťaťa ukladá výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu, ktoré bude realizované v Centre pre deti a rodiny, ul. Textilná, Bánovce nad Bebravou, po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, pričom cieľom výchovného opatrenia bude zlepšenie komunikácie medzi rodičmi maloletého dieťaťa, zlepšenie spolupráce a rešpektovanie požiadaviek druhého rodiča pri realizácii rodičovských práv a povinností, upevňovanie rodičovských zručností so zameraním sa na korekcie prístupu matky k maloletému dieťaťu zohľadňujúc dosiahnutý vek maloletým dieťaťom, so zameraním sa na korekcie správania otca maloletého dieťaťa, so zameraním sa na zvládanie bežných či záťažových situácií otcom maloletého dieťaťa zohľadňujúc dosiahnutý vek maloletým dieťaťom, všetko s prihliadnutím na najlepší záujem maloletého dieťaťa (VI.), žiaden z účastníkov nemal právo na náhradu trov konania (VII.). Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 36 ods. 1, 24 ods. 4, § 28 ods. 1 a 2, § 25 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1 - 5, § 75 ods. 1, § 37 ods. 2 písm. d) zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) a vecne tým, že na základe vykonaného dokazovania rodičia maloletého od mája 2020 nežijú v spoločnej domácnosti. Matka spoločne so synom žije v jej byte v H. T. H., otec žije v jeho byte v H. H.. Ich vzájomná komunikácia je obmedzená iba na komunikáciu týkajúcu sa maloletého dieťaťa, pričom táto je výrazne problematická a konfliktná. Rodičia sa nevedeli zhodnúť v podstatných otázkach týkajúcich sa úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu. Maloletý mal v čase rozhodovania súdu prvej inštancie 3 roky, od septembra 2022 začal navštevovať materskú školu, kde prebiehal proces adaptácie maloletého na predškolské zariadenie, jeho socializáciu v kolektíve iných detí a taktiež na spôsob trávenia času v neprítomnosti svojej matky, v prítomnosti ktorej od svojho narodenia maloletý žil a vyrastal. Matka sa o maloletého riadne stará, zabezpečuje mu stabilné prostredie pre jeho zdravý vývoj, zabezpečuje mu všetky jeho potreby, v starostlivosti matky neboli zistené žiadne nedostatky. Súd prvej inštancie preto s prihliadnutím na uvedené skutočnosti ako i vek maloletého, jeho vývinové a citové potreby a väzby, zohľadňujúc doterajší stav realizácie starostlivosti o maloletého rozhodol tak, že v najlepšom záujme maloletého je, aby bol zverený do osobnej starostlivosti matky. S uvedenou úpravou vyjadril súhlas aj otec maloletého dieťaťa. Obaja rodičia maloletého dieťaťa sú zákonní zástupcovia maloletého dieťaťa, žiaden z nich nebol obmedzený na rodičovských právach. Ďalej z dokazovania vyplynulo, že potom ako otec už nežije v spoločnej domácnosti s matkou a synom, s maloletým sa stretával dvakrát v týždni, po dobu 2 hodín v prítomnosti matky a po dobu 2 hodín v neprítomnosti matky. Počas konania bolo vykonaných niekoľko psychologických konzultácií rodičov, uskutočnila sa mediácia, pričom zo záverov uvedených stretnutí vyplynulo, že komunikácia medzi rodičmi bolo spočiatku konfliktná, čo negatívne vplývalo na prežívanie maloletého, avšak aktuálne stretnutia prebiehali bez problémov a napätia, čo pozitívne vplýva na prežívanie maloletého. Zo správ z poradenského procesu, ako aj z vykonaného znaleckého dokazovania vyplynulo, že je vhodné, aby sa stretávanie otca s maloletým realizovalo v neprítomnosti matky. S poukazom aj na dobu realizovaného stretnutia, vychádzajúc aj zo záverov znaleckého posudku, súd prvej inštancie toho času bolo reálne možné, aby sa stretávanie otca a maloletého realizovali už aj v neprítomnosti matky. Pri určení rozsahu stretávania sa súd prvej inštancie zdôraznil nutnosť prihliadnuť na vek, citové a vývinové potreby dieťaťa, jeho denný režim a aktuálne realizované stretávanie otca s maloletým. Otec sa v konaní opakovane vyjadroval a domáhal stretávania s maloletým v takom rozsahu, aby si mohol maloletého vziať do H. H., kde žije, a to na dobu dvoch nocí, v rozsahu od piatka do nedele každý druhý víkend. Podľa súdu prvej inštancie okamih, kedy maloleté dieťa bude (psychicky) pripravené na trávenie času v domácnosti otca aj na dobu celého víkendu, určite raz nastane, avšak toho času, za daných okolností, s prihliadnutím na vek dieťaťa, citové a vývinové potreby dieťaťa mal súd prvej inštancie za preukázané, že nie je v najlepšom záujme maloletého, aby tento čo i len jednu noc strávil bez matky. Otcom navrhnutý spôsob považoval za nevhodný (a to v časti celého víkendu, či špecifickejšie úpravy počas vianočných sviatkov). Matka v konaní pred súdom uviedla, že považuje otca za schopného postarať sa o maloletého ako i to, že maloletý je s otcom rád, keď sú spolu. Zohľadňujúc niekoľko faktorov dospel súd k záveru, že v najlepšom záujme maloletého dieťaťa je, aby realizácia stretávania sa otca s maloletým prebiehala každý párný víkend v sobotu i v nedeľu v rozpätí doobedia i poobedia, zohľadňujúc čas spánku maloletého a

tiež každú stredu vo vymedzenom časovom rozsahu. Čo sa týka určenia výživného matka dieťaťa spočiatku žiadala určiť výživné v sume 150 eur mesačne, neskôr ho upravila na sumu 200 eur mesačne. Na strane otca bolo nutné zohľadniť, že má iba jednu vyživovaciu povinnosť. Od marca 2020 je nezamestnaný pričom podľa názoru súdu nepreukázal, že by si prácu aktívne hľadal. V súčasnosti má priznaný príspevok na opatrovanie svojich rodičov vo výške 699,15 eura. Rodičom pomáhal v rozsahu približne 6 hodín denne, ktorú dobu má rozvrhnutú na celý deň, pričom v jeho neprítomnosti mu vie byť nápomocný aj jeho syn Z.. Rovnakú minimálne morálnu povinnosť pomôcť svojim rodičom v starobe pri zabezpečovaní ich potrieb majú aj dvaja súrodenci otca. Z dôvodu ukončenia pracovného pomeru v spoločnosti Strabag, s. r. o. (k ukončeniu došlo na základe žiadosti otca) mu bolo vyplatené odstupné vo výške 2-mesačného priemerného zárobku, ktorý si podľa jeho vyjadrenia odložil. Následne poberal nemocenské dávky, dávku v nezamestnanosti a dávku v hmotnej núdzi. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec je vlastníkom bytu v H. H., vlastní ornú pôdu, počas konania disponoval sumou 10.000 eur. Maloleté dieťa bolo vo veku 3 rokov, ktorého výdavky predstavujú: plienky 7 eur, dojčenské mlieko 36 eur, oblečenie a obuv 20 eur, strava v domácnosti a hygienické potreby 105 eur. Od 1. septembra 2022 začal navštevovať materskú školu a jeho výdavky predstavuje: poplatok školné 18 eur, stravné 29 eur, poplatok ZRPŠ 1,66 eur. Jeho zdravotný stav je dobrý. Príjem matky predstavuje 883,44 eur, vlastní nehnuteľnosť v ktorej býva s maloletým. Podľa súdu otec disponuje s príjmom, z ktorého je schopný hradiť výživné a zároveň je schopný upraviť si pomery tak, aby svoj príjem zvýšil. Nevyhovelo návrhu na vykonanie dokazovania prehratím obrazovo - zvukového záznamu, z ktorého malo vyplývať priebeh stretnutí otca a maloletého dieťaťa, nakoľko z vykonaného dokazovania mal za dostatočne preukázaný skutkový stav a vykonanie tohto dôkazu považoval za nadbytočné. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), kedy žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 30. septembra 2024 č. k. 12CoP/17/2023 - 1368, rozsudok okresného súdu vo výroku I. ponechal nedotknutý (I.), vo výrokoch II. a III. rozsudok okresného súdu potvrdil (II.), vo výrokoch IV. a V. rozsudok okresného súdu zmenil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým nasledovne: každý týždeň v kalendárnom roku v stredu od 14.30 hod. do 18.30 hod., prvé dva mesiace od právoplatnosti tohto rozsudku každý párný týždeň v kalendárnom roku v sobotu od 09.00 hod. do 18.00 hod. a po uplynutí tejto doby každý párný týždeň v kalendárnom roku od piatku od 15.30 hod. do nedele do 18.00 hod., počas vianočných prázdnin vyhlásených Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR v danom kalendárnom roku: každý párný kalendárny rok od 30. decembra od 15.30 hod. do 3. januára do 18.00 hod. nasledujúceho nepárneho kalendárneho roka a každý nepárny kalendárny rok od 22. decembra od 15.30 hod. do 26. decembra do 18.00 hod. Počas osobitnej úpravy styku sa neuplatňuje všeobecná úprava styku. Otec od matky prevezme maloleté dieťa v čase určenom ako začiatok styku v mieste bydliska maloletého dieťaťa a maloleté dieťa matke odovzdá v mieste bydliska maloletého dieťaťa po ukončení styku. Matka je povinná maloleté dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a styk s maloletým dieťaťom umožniť. Rodičia sú povinní v prípade, ak sa styk z vážnych dôvodov nebude môcť realizovať, navzájom si oznámiť túto skutočnosť najneskôr 24 hodín pred začatím styku, inak bezprostredne po vzniku takejto skutočnosti (III.). Vo výroku VI. rozsudok okresného súdu zrušil (IV.) a žiaden z účastníkov nemal nárok na náhradu trov konania (V.). Svoje rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že otec odvolaním napadol rozsudok okresného súdu vo výrokoch o výživnom a nedoplatku na výživnom (výroky II. a III.), o úprave styku s maloletým (výrok IV. a súvisiaci výrok V.) a výrok o nariadení výchovného opatrenia (výrok VI.). Výrok I., ktorým bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky a obaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať v bežných veciach a spravovať jeho majetok, každý samostatne, nebol napadnutý odvolaním a tak zostal nedotknutý a navyš po jeho preskúmaní podľa § 65 CMP odvolací súd nezistil žiadne pochybenie súdu prvej inštancie. Rozsudok okresného súdu vo výroku o výživnom považoval otec za nesprávny tvrdiac, že si hľadal prácu a súčasné opatrovanie rodičov z jeho strany, v dôsledku ktorého poberá príspevok za opatrovanie bolo potrebné považovať za riadny výkon práce. Za primerané považoval preto výživné v sume 120 eur mesačne. Odvolací súd nezistil okolnosti, ktoré by viedli k záveru o nesprávnosti rozhodnutia súdu o určení sumy výživného vo výške 150 eur mesačne pre dieťa vyhodnotil námietky otca v odvolaní ako nedôvodné. Ním navrhnuté výživné by slúžilo len na najzákladnejšie nevyhnutné potreby dieťaťa (bývanie, ošatenie,

obuv, stravovanie) pričom je potrebné, aby boli uspokojené aj jeho ďalšie odôvodnené výdavky dôležité pre výchovu a vývoj (hlavne aktivity vo voľnom čase). Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku II. a súvisiacom výroku III. o nedoplatku na zročnom výživnom ako vecne správny potvrdil. Otec odvolaním napadol rozhodnutie súdu aj do výroku o úprave styku s maloletým namietajúci jeho rozsah. Čo sa týka úpravy styku otca s maloletým odvolací súd tiež konštatuje, že okresný súd správne rozhodol o potrebe úpravy styku, keďže k dohode medzi rodičmi nedošlo. Nesprávne však posúdil rozsah tohto stretávania keď sa sústredil len na to, že maloleté dieťa nebolo doposiaľ ani jeden deň a noc bez matky pričom samotná matka v konaní uvádzala, že dieťa má s otcom dobrý vzťah a otec sa o dieťa vie postarať. Znalkyňa v znaleckom posudku vyhotovenom 4. apríla 2022 považovala za možnú a vhodnú aj návštevu maloletého v mieste bydliska otca (H. H.) a to vrátane kontaktu maloletého s príbuzenstvom otca jedenkrát nateraz bez prespatia, počas 3 hodín cez víkend v nedeľu dopoludnia (za prítomnosti matky aj prespatie vo výchovnom prostredí otca) a to aj napriek tomu, že dieťa malo ešte len 3 roky. Súd si neuvedomil, že maloleté dieťa v čase jeho rozhodovania 9. novembra 2022 už navštevovalo predškolské zariadenie, kde prespáva bez matky. Prerušovaná úprava styku počas dňa kvôli spánku dieťaťa len v domácnosti matky narušuje kontakt dieťaťa s otcom a vytváranie vzájomného puta. Okrem toho súd dostatočne neprihliadol na vzdialenosť medzi bydliskami rodičov (cesta trvajúca 1,5 hodiny autom). Už v čase rozhodovania okresného súdu bola preto vhodná úprava styku v jeden celý deň (napr. sobota) aj s poobedňajším spánkom a to aspoň po určitú dobu. Za nedôvodné odvolací súd považoval aj neupravenie styku maloletého s otcom počas vianočných sviatkov. Zo správy z 21. marca 2023 zo psychologickéj konzultácie C.. L. C., klinickej psychologičky, ktorá sa vyjadrovala na základe požiadavky Agendy sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a so súhlasom rodičov vyplýva, že 16. marca 2023 bola realizovaná konzultácia s rodičmi za účelom zlepšiť ich vzájomnú komunikáciu a stabilizovať životnú situáciu rodiny. Konzultácia prebiehala v napätej atmosfére, rodičia maloletého si neustále skákali do reči, či už pri poskytovaní anamnestických údajov sa navzájom obviňovali z klamstiev. Podľa psychologičky matka dieťa nie je ochotná korigovať svoje názory na výchovné prístupy k dieťaťu, odmieta pripustiť možnosť popoludňajšieho spánku dieťaťa u otca, hoci dieťa od septembra 2022 dokáže spať bez prítomnosti matky v materskej škole. Jej argumenty nie sú racionálne, ani logicky podložené. Postoje matky dieťaťa majú výrazne majetnícky charakter. Zo záveru správy z 11. septembra 2024 vyplýva, že v správaní dieťaťa dominuje pretrvávajúce výchovne nezvládnuté obdobie vzdoru, z toho dôvodu odporúča výchovný prístup rodičov zjednotiť, zaviesť aj direktívne výchovné metódy a nevyhnutná sa javí dôslednosť vo výchove. Aktuálne dieťa neprejavuje strach z otca, ani negatívny postoj k nemu, z toho dôvodu bolo vhodné predĺženie kontaktov otca s dieťaťom na 1 - 3 dni počas víkendov. Otec každotýždňovým stretávaním s maloletým od mája 2020 udržiava vzťah s maloletým a prezentuje tak skutočný záujem o maloletého. V odvolacom konaní nebolo z podaní účastníkov, ako aj výsluchu rodičov (opisujúcich jednotlivé situácie pri stretnutiach) zistené, že by dieťa otca odmietalo alebo, že by sa otec k nemu správal nevhodne. Vulgárne vyjadrovanie otec poprel. Aj keď tieto pod vplyvom nekonštruktívnej komunikácie medzi rodičmi nebolo možné vylúčiť. Výčitky matky podľa odvolacieho súdu súvisia s jej úzkostlivým prístupom k maloletému a keď otec nepristupuje k maloletému podľa jej predstáv. Z toho potom pramení rozdielny výchovný prístup rodičov k maloletému, ktorý napokon konštatovala aj psychologička C.. L.O. C.. Z jej aktuálnej správy tiež nevyplýva negatívny postoj dieťaťa k otcovi. Naopak za vhodné považuje predĺženie kontaktov otca s dieťaťom. Na správy zo stretnutí maloletého u C.. N. C., klinickej psychologičky na základe iniciatívy zo strany matky nebolo možné prihliadnuť, lebo tieto sa uskutočňovali z iniciatívy matky a na tieto otec psychologičkou nebol prizývaný napriek jeho tvrdeniu, že mal záujem. Psychologičkou uvádzané zistenia týkajúce sa maloletého nemohli byť preto posúdené ako objektívne. Z týchto dôvodov a s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa odvolací súd považoval za vhodné upraviť stretávanie otca s maloletým v širšom rozsahu ako rozhodol okresný súd. Odvolací súd nevidel dôvod neupraviť styk aj počas vianočných prázdnin. K nevykonaniu dôkazu navrhnutému matkou na doplnenie znaleckého dokazovania a nahrávkami vyhotovenými matkou a k dôkazu navrhnutému otcom ohľadom výsluchu C.. L. C., klinickej psychologičky, odvolací súd poukázal na to, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníkov nie je ani postupom, ktorým by účastníkom súd odňal možnosť konať pred súdom, pretože rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu (§ 185 ods. 1 CSP) nie účastníkovi konania. Čo sa týka výsluchu psychologičky za dostatočné pre

posúdenie veci považoval oboznámenie sa s jej písomnými vyjadreniami. Nevidel dôvod na doplnenie znaleckého dokazovania pretože nevnímal narušenie vzťahu medzi maloletým a otcom. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok okresného vo výrokoch IV. a V. zmenil. Otec v odvolaní napadol aj výrok VI. týkajúci sa uloženia výchovného opatrenia s poukazom na to, že psychologickému poradenstvu, ako aj mediácii sa počas konania pred súdom už podrobili bez akéhokoľvek reálneho pozitívneho výsledku. Toto by podľa neho neprinieslo ani súdom uložené výchovné opatrenie a jednalo by sa len o zbytočne vynaložené prostriedky, čas a energiu na strane všetkých zúčastnených. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie síce vyplynulo, že medzi rodičmi nie je konštruktívna komunikácia ohľadom výchovy a starostlivosti o dieťa, rodičia sa však podrobili aj v priebehu odvolacieho konania poradenstvu na dobrovoľnej báze. Zo správy z 19. júna 2023 vyplýva, že počas doterajšej spolupráce s rodinou došlo k čiastočnému naplneniu cieľa pričom k úplnému naplneniu cieľa je predovšetkým potrebný reálny záujem oboch rodičov. V súčasnosti prípadné pokračovanie v spolupráci s rodinou považuje za neefektívne. Rovnako sa rodičia podrobili aj mediácii, ktorá skončila neúspešne. Odvolací súd v súčasnej dobe nevidel dôvod k opätovnému nariadeniu výchovného opatrenia rodičom a preto rozsudok okresného súdu vo výroku VI. ako nedôvodný zrušil (§ 389 ods. 1 písm. d) CSP). Podľa ustanovenia § 396 ods. 2 CSP odvolací súd rozhodol o náhrade trov celého konania (prvoinštančné a odvolacie) a aplikáciou ustanovenia § 57, § 58 ods. 1 a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Návrh na náhradu trov konania účastníkmi konania nebol podaný a neboli zistené ani dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 55 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie proti výrokom IV. a V. rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré odôvodnila s poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 CSP. Zároveň navrhla, aby najvyšší súd podľa § 444 ods. 1 CSP odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia v napadnutej časti z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v nevyhnutnej potrebe zásahu súdnej moci do ochrany práv a právom chránených záujmov maloletého, ktoré sú dovolaním napadnutého rozhodnutia ohrozené.

3.1. Dovolateľka poukázala, že maloletý doposiaľ nestrávil noc bez prítomnosti matky a k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 CSP uviedla dve otázky:

1. Je možné pri rozhodovaní o rozsahu stretávania uprednostniť práva otca pred uplatnenými participáciami právami dieťaťa a pred vyjadrením psychológa a znalca v znaleckom posudku?

2. Je možné považovať všeobecnú úpravu styku otca s maloletým, a to:

- každý týždeň v kalendárnom roku v stredu od 14.30 hod. do 18.30 hod.

- prvé dva mesiace od právoplatnosti tohto rozsudku každý párny týždeň v kalendárnom roku v sobotu od 09.00 hod. do 18.00 hod. a po uplynutí tejto doby každý párny týždeň v kalendárnom roku od piatku od 15.30 hod. do nedele

do 18.00 hod. a osobitnú úpravu styku otca s maloletým a to počas vianočných prázdnin v danom kalendárnom roku:

- každý párny kalendárny rok od 30.12. od 15.30 hod. do 03.01. do 18.00 hod. nasledujúceho nepárneho kalendárneho roka a

- každý nepárny kalendárny rok od 22.12. od 15.30 hod. do 26.12. do 18. hod.

za zachovanie spravodlivej rovnováhy medzi záujmami dieťaťa a otca

- napriek odmietavému postoju maloletého (bez ingerencie matky),

- napriek skutočnosti, že súd odmietol dokazovanie, či maloletému nebude násilným oddelením od matky na niekoľko dní spôsobená doživotná trauma,

- napriek tomu, že styk otca s maloletým W. je zo strany otca sprevádzaný fyzickým trestaním, vulgarizmami, nadávkami a znevažovaním matky pred maloletým?

-

Dovolateľka k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 CSP ďalej uviedla, že odvolací súd nerešpektoval vyjadrenie psychológa (ktorého maloletý pravidelne navštevuje), znalca a maloletého. Poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Cdo/141/2021, na uznesenie Ústavného súdu SR z 1. júla 2020 sp. zn. IV. ÚS 314/2020, z 8. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 173/2015, na rozsudok najvyššieho súdu z 15. júla 2021 sp. zn. 5Cdo/53/2021. Riešenie právnej otázky odvolacím

súdom vo veci úpravy styku s maloletým sa odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe v tom, že nerešpektovalo: najlepší záujem maloletého, uplatnené participačné práva dieťaťa, ktoré opakovane v konaní vyjadrovalo svoju vôľu, zákonom určenú rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a otca. Odvolací súd považoval za vhodné upraviť stretávanie otca s maloletým v širšom rozsahu ako rozhodol súd prvej inštancie s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa, avšak nerešpektujúc vôľu maloletého, bez konkrétneho odôvodnenia a v rozpore s predloženými dôkazmi preukazujúcimi úplný opak. Konanie pred odvolacím súdom tak vykazovalo výrazné deficity v dokazovaní: opomenutý dôkaz (nerešpektované uplatnené participačné práva dieťaťa), deformovaný dôkaz (vytrhnuté vety z kontextu zo správy C.. C.), porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov (zaoberanie sa výlučne dôkazmi navrhnutými otcom dieťaťa), nerešpektovanie návrhov na znalecké dokazovanie, svojvoľné a neudržateľné skutkové závery prijaté odvolacím súdom bez opory v listinných dôkazoch. Podľa matky mal odvolací súd správne vyriešiť právnu otázku tak, že mal potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie. Odvolací súd odmietol vyjadrenia maloletého a znalecké dokazovanie, napriek tomu, že mal za preukázané, že práve matka je tým účastníkom konania, ktorá apelovala na otca, aby sa realizovali stretnutia v jej neprítomnosti a že aj v auguste 2024 dokázal byť otec s maloletým sám bez matky. Tiež nevzal pri svojom rozhodovaní do úvahy denný režim maloletého. Z výpovede matky mal odvolací súd za preukázané, že maloletý cez víkendy od 12.30 hod. do 14.00 hod. spí. Rovnako tak kolízna opatrovníčka v záverečnej reči na pojednávaní 30. septembra 2024 uviedla, že v materskej škole poobede maloletý spí, niekedy leží. Napriek tomu odvolací súd bez ďalšieho konštatoval, že pre maloletého vo veku 5 rokov poobedňajší spánok nie je nevyhnutný, čím odvolací súd neprihliadal na najlepší záujem maloletého. Ak by malo byť rozhodnutie odvolacieho súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému s prihliadnutím na najlepší záujem maloletého, potom mal odvolací súd vziať do úvahy pri rozhodovaní aj vlastný názor maloletého, ktorý je s prihliadnutím na rozumovú a vôľovú vyspelosť schopný pochopiť jeho význam. Dovolateľka vo svojom dovolaní poukázala na záverečnú správu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske z 20. a 21. augusta 2024. Odvolací súd nesprávne vyhodnotil vhodnosť spôsobu realizácie participačných práv dieťaťa s ohľadom na jeho vek a vyspelosť. V odvolacom konaní nedošlo k riadnemu vysporiadaniu sa s otázkou posudzovania stretávania otca s maloletým v kontexte posudzovania najlepšieho záujmu maloletého a to s poukazom na vyjadrené názory maloletého. Dovolateľka poukázala na záverečné správy z Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Partizánske a na lekárske správy C.. C. a C.. C.. Tiež uviedla, že nebolo možné akceptovať právny záver vyslovený odvolacím súdom, že popretím vulgárnych vyjadrení otcom k nim nedošlo. Odvolací súd nesprávne prehliadol fyzické napádanie, vulgárne nadávanie a zanedbávanie starostlivosti počas realizovania stretnutí otca s maloletým. Odvolací súd nesprávne vyhodnotil listinné dôkazy, v ktorých je tvrdenie maloletého o fyzickom napadaní otcom a vulgárnom vyjadrení otca opakovane konštatované v správach, ktoré boli predložené odvolaciemu súdu v súlade s princípom právnej istoty a princípom voľného hodnotenia dôkazov. Odvolací súd tiež neuviedol, že maloletý spontánne hovorí o negatívnych zážitkoch, ktoré sa odohrali medzi matkou a otcom keď mal pol roka. Dovolateľka uviedla, že odvolací súd neposudzoval správy zo stretnutí maloletého u klinickej psychologičky C.. N. C. za postup odvolacieho súdu, ktorý je účelový tendenčný a neobjektívny, nakoľko na druhej strane prihliadol na správu z poradenstva u C.. C., ktoré sa uskutočnilo na objednávku otca, bez súhlasu a vedomia matky a trvalo len raz a niekoľko minút. Nerešpektovaním vyjadrených názorov maloletým, odvolací súd výrazne porušil participačné práva maloletého. Vyjadrený názor mal byť pre odvolací súd relevantným pri identifikácii najlepšieho záujmu maloletého. Zároveň z vykonaného dokazovania v odvolacom konaní bolo jednoznačne preukázané, že otec fyzicky napadol maloletého počas stretnutí, otec maloletého na stretnutí uvádzal, že ho zoberie do H. H. a už ho matke nevráti, otec sa opakovane vulgárne vyjadroval na adresu matky pred maloletým a otec sa počas stretnutí s maloletým správal k nemu nezodpovedne. Nebolo možné akceptovať právny názor vyslovený odvolacím súdom, že bolo s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa vhodné upraviť stretávanie otca s maloletým v širšom rozsahu, ako rozhodol súd prvej inštancie. Takto upravené stretnutia matka považovala za vnucovanie styku maloletého, napriek jeho opakovane vyjadreným názorom. V kontexte s vyššie uvedeným nie je možné akceptovať konštatovanie odvolacieho súdu, ktoré sa obmedzilo iba na posudzovanie vzťahu maloletého k otcovi, s nepodloženým záverom, že aktuálne maloletý údajne neprejavuje strach z otca, ani negatívny postoj k nemu, pričom poukázala na aj na rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. apríla 2019 sp. zn. 8CoP/306/2018.

3.2. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu bol zaťažený vadou, keďže odvolací súd svojím procesným postupom znemožnil maloletému uplatňovanie participačných práv, súd nesprávne vyhodnotil dôkazy a matke znemožnil uskutočňovanie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka uviedla, že vyvíjala proces smerujúci k tomu, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, aby odvolací súd zistil názor maloletého, ktorý bol uvádzaný v správach klinickej psychologičky C.. C. a C.. C. a bolo zámerom matky, aby odvolací súd prihliadol na najlepší záujem dieťaťa. Odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil maloletému a matke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dokazovaním pred súdom prvej inštancie aj odvolacím súdom boli preukázané nedostatky u otca v starostlivosti o maloletého, nevhodné správanie otca a to opakovanými verbalizovanými vulgarizmami, ktoré si od otca postupne osvojuje maloletý. Dovolateľka uviedla, že je v rozpore so záujmami maloletého, aby bol autoritatívne vzatý z jeho prostredia a išiel s otcom do rizika potenciálneho fyzického napadnutia, do rizika počúvania vulgarizmov vo vyjadrovaní otca, buď všeobecne alebo na adresu matky, čo je možné považovať v rozpore s najlepším záujmom maloletého podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Nekonzistentné sa javilo aj vyjadrenie Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou z 27. decembra 2022 sp. zn. Pc 41/20/3301-57 k dovolaniu otca, ako aj vyjadrenie kolízneho opatrovníka maloletého Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske z 20. decembra 2022 sp. zn. PE2/ASPODASK/2022/3129. Odvolací súd žiadnym spôsobom nezdôvodnil spôsob hodnotenia skutkových zistení, ako súd realizoval participačné práva dieťaťa teda, že maloletý uvádzal, že ho otec na stretnutiach fyzicky napadol, otec pred maloletým vulgárne nadával na matku, otec sa pred maloletým vyjadril, že ho zoberie do H. H. a už ho nevráti. Maloletý mal obavu zo stretnutí s otcom. Odvolací súd napriek výslovnému návrhu účastníkov konania odmietol opakovať znalecké dokazovanie, čím zasiahol do práva maloletého na súdnu ochranu. Na to, aby tak významne zmenil styk otca s maloletým oproti dokazovaniu zistenému súdom prvej inštancie bolo potrebné opakovať dokazovanie, čo v rozpore so záujmami maloletého nevykonával.

3.3. Z dôvodu ochrany najlepšieho záujmu maloletého pred nepriaznivými účinkami rozsudku odvolacieho súdu napadnutého dovolaním na zachovanie participačných práv a v záujme maloletého bolo potrebné odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu pre dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré matka videla v tom, že maloletému môže byť spôsobená doživotná trauma, keďže do konca augusta 2024 sa stretávanie uskutočňovalo za jej prítomnosti. Zásah do práv maloletého tým, že by mal byť na niekoľko dní odlúčený od matky bez ktorej doposiaľ nestrávil jedinou noc, je tak výrazný, že arbitrárnym rozhodnutím odvolacieho súdu bez zopakovaného dokazovania znaleckým posudkom by na vývoji maloletého mohlo spôsobiť nenávratné negatívne škody.

3.4. Dovolateľka preto navrhla, aby najvyšší súd ako súd dovolací podľa § 449 ods. 3 CSP zmenil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti tak, že rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. a V. potvrdí a súčasne do rozhodnutia dovolacieho súdu navrhla, aby najvyšší súd podľa § 444 ods. 1 CSP odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu pre dôvody hodné osobitného zreteľa. Zároveň navrhla, by dovolací súd odložil povinnosť nahradiť matke trovy právneho zastúpenia dovolacieho konania v rozsahu 100 % a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

4. K dovolaniu matky sa vyjadril otec, ktorý uviedol, že dovolateľka nekonkretizovala právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 CSP ale otázku skutkovú, do ktorej navyše dovolateľka zahrnula viacero svojich nepodložených a vymyslených tvrdení, ktoré neboli v konaní preukázané. Odvolací súd pri rozhodovaní o rozsahu stretávania práva otca pred uplatnenými participačnými právami dieťaťa ani pred vyjadrením psychológa a znalca v znaleckom posudku neuprednostnil. Medzi dňom, ku ktorému bol vypracovaný znalecký posudok a dňom rozhodnutia odvolacieho súdu uplynuli dva roky a osem mesiacov. Túto skutočnosť matka maloletého v dovolaní zámerne opomínala, opakovane sa odvolávala na vyjadrenie znalca, ako keby malo dieťa dva roky a sedem mesiacov aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o vyjadrenie psychológa, matka maloletého na viacerých miestach svojho dovolania poukazuje na vyjadrenie psychologičky C.. C., ktoré vychádzajú výlučne z opakovaných, jednostranných, skreslených a vymyslených tvrdení matky maloletého, zameraných proti otcovi a taktiež z niektorých

vyjadrení maloletého, ktoré uviedol po manipulácii zo strany matky. Otec uviedol, že psychologičku žiadal, aby si vypočula aj jeho, a aby svoje názory vyslovila až následne, čo odmietla, pričom odvolací súd sa s vyjadrením psychológa C.. C. v odôvodnení svojho rozsudku vecne, logicky a správne vysporiadal. Otec ďalej uviedol, že aj otázku č. 2, ktorú uviedla dovolateľka, považuje za neprípustnú, pretože matka maloletého ňou dovolací súd navádza k odpovedi, akú si želá a to na základe svojich ničím nepodložených a vymyslených tvrdení, ktoré neboli v konaní preukázané. Otec ďalej uviedol, že tvrdenie o násilnom oddelení maloletého od matky nie je relevantná, pretože maloletého by matke nikdy násilne neoddelil, maloletý absolvoval čas s otcom dobrovoľne a rád, tiež je nezmyselné tvrdenie matky maloletého o jeho doživotnej traume. Odvolací súd sa pri svojom rozhodnutí od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu neodklonil. Jeho rozhodnutie nezáviselo ani od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, ani od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Rozsudok krajského súdu obsahuje úplné a výstižné odôvodnenie, vysporiadal sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd vecne, logicky a presvedčivo odôvodnil okrem iného aj to, prečo neprihliadol na správy matkinej psychologičky C.. C. a tiež prečo nedoplnil znalecké dokazovanie. Podľa otca je argumentácia dovolateľky vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 CSP iba polemikou s rozhodnutím súdu, resp. ide o námietky, ktoré sa týkajú spochybňovania správnosti skutkových zistení a nesprávneho procesného postupu. Dovolať sa však de facto domáha opätovného právneho posúdenia ňou tvrdeného skutkového stavu v jej prospech. To, že by u otca boli v starostlivosti o maloletého dokazovaním preukázané nedostatky v poskytovaní stravovania, pitného režimu, vhodného obliekania, trávenia spoločného času, nedostatočnej ostražitosťi a nepozornosti v konkrétnych situáciách alebo nedostatky týkajúce sa fyzických útokov a neprimeraných reakcií vo vzťahu k maloletému sa nezakladá na pravde. Rovnako nebolo preukázané nevhodné správanie otca opakovanými verbalizovanými vulgarizmami. K námietkam matky ohľadom nekonzistentného vyjadrenia prokuratúry otec uviedol, že v čase vydania rozsudku súdu prvej inštancie mal maloletý tri roky a štyri mesiace, ale v čase rozhodovania odvolacieho súdu mal maloletý 5 rokov a dva mesiace, pričom odvolací súd rozhodol potom, ako doplnil dokazovanie. Na základe uvedených skutočností otec navrhol, aby dovolací súd dovolanie dovolateľky ako neprípustné odmietol a zaviazal ju na náhradu trov dovolacieho konania. Zároveň uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu nemá nepriaznivé účinky na maloletého, je práve v najlepšom záujme maloletého a preto otec nevidel dôvody hodné osobitného zreteľa pre vyhovieť návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku.

5. K podanému dovolaniu sa vyjadril aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý uviedol, že stretávanie otca s maloletým prebieha pravidelne, otec prejavuje záujem o maloletého syna a pracuje na prehlbovaní vzťahu s dieťaťom, pričom je v záujme maloletého, aby sa kontakt s otcom zachoval.

6. K podanému dovolaniu sa vyjadrila aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ktorá uviedla, že matka v dovolaní v skutočnosti spochybňuje odvolacím súdom určený rozsah styku otca s maloletým, ktorý nie v súlade s predstavou matky. Dovolaťkou namietané nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom nespĺňa kritéria vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle CSP. Spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutiami odvolacieho súdu alebo spochybňovanie rozhodnutia odvolacieho súdu, významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania. Správnosť skutkových zistení súdom alebo výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov je z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 CSP otázkou irelevantnou. Na základe uvedeného tak dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 CSP nebol vymedzený prípustným spôsobom, keďže len zdôrazniť odlišný pohľad dovolateľky na rozsah styku otca s maloletým nemôže založiť tento dovolací dôvod. Generálna prokuratúra k namietanému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP uviedla, že aj v tomto prípade dovolateľka spochybňuje správnosť a spôsob hodnotenia skutkových zistení odvolacím súdom. Generálna prokuratúra však v postupe odvolacieho súdu nevzhliadla dovolateľkou tvrdené porušenie procesných práv a ani práv maloletého dieťaťa. Na základe uvedeného tak považuje dovolanie matky za nedôvodné.

7. K vyjadreniu otca a k vyjadreniu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny sa vyjadrila matka, ktorá vo

svojom podaní zopakovala už ňou uvádzané tvrdenia.

8. K vyjadreniu matky sa vyjadril otec, ktorý rovnako zopakoval už ním skôr uvádzané skutočnosti.

9. Posúdením návrhu dovolateľky o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, Najvyšší súd nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

11. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolačný dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolačný súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolačím dôvodom.

17. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP s tým, že odvolací súd svojím procesným postupom znemožnil maloletému uplatňovanie jeho participačných práv a súd nesprávne vyhodnotil dôkazy a matke znemožnil uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

19. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

20. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

21. Pokiaľ matka namietala vady zmätočnosti, keď odvolací súd žiadnym spôsobom nezdôvodnil spôsob hodnotenia skutkových zistení, ako realizoval participačné práva maloletého, dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového (resp. skutočného) stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného

dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

22. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že súdy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci (§ 35 CMP) postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania a to v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletému dieťaťu (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princípov CMP).

23. Dovolací súd má po dôkladnom preskúmaní obsahu spisu za to, že tak okresný súd ako aj jeho nadriadený, odvolací, súd pri zisťovaní skutočného stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), náležitým spôsobom zistili skutočný stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodli tak, že ich skutkové a právne závery nemožno v konečnom dôsledku považovať za svojvoľné, neudržateľné, ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

24. Pokiaľ teda matka namieta nedostatky v zistení skutkového stavu odvolacím súdom je potrebné uviesť, že odvolací súd sa s danými námietkami vysporiadal vo svojom rozhodnutí (konkrétne v bodoch 30., 31. a 34. rozsudku). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa primerane dostatočným spôsobom vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

25. Vzhľadom na uvedené považoval dovolací súd námietky matky maloletého z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

26. Matka prípustnosť podaného dovolania ďalej vyvodzovala aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) (prípadne písm. b)) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená).

27. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

28. V preskúmvanej veci dovolateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) sa vyššie uvedenými kritériami pre náležité uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP neriadila, keď zodpovedajúcim spôsobom nevymedzila nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to

predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Dovolateľka naprieč celým dovolaním vyjadrovala z rôznych pohľadov nespokojnosť s rozhodnutím odvolacieho súdu (rozsah stretávania sa maloletého s otcom) pri vymedzení dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) (prípadne písm. b)) CSP. Formálne síce uviedla dve otázky, ktoré podľa dovolateľky neboli súdom vyriešené, avšak tieto otázky formulovala ako otázky skutkové (v prípade prvej otázky čiastočne aj ako akademická otázka), nie ako otázky právne. Z týchto otázok je zrejmé, že dovolateľka vyjadruje nesúhlas so skutkovými závermi odvolacieho súdu a pri vymedzení týchto otázok so závermi súdu polemizuje.

29. Napokon aj samotný kontext, v akom dovolateľka uplatňovala dovolací dôvod § 421 CSP, svedčí o snahe vyvolať procesne neprípustný dovolací prieskum. Dovolateľka rozporovala najmä nesprávne hodnotenie dôkazov, ktoré podľa jej tvrdení sú v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, čím implicitne vytýkala nedostatok či nesprávnosť skutkových podkladov pred súdmi vyvođený právny záver. Správnosť úvahy, podľa ktorej takéto vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia veci nemožno preskúmať prostredníctvom ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, potvrdzuje už vyššie naznačený záver dovolacieho súdu, v zmysle ktorého nižšie súdy postupom súladným so základnými princípmi civilného mimosporového konania náležite zistili skutočný stav veci (§ 35 CMP), pričom do odôvodnení napadnutých rozhodnutí dostatočne premietli svoje úvahy korešpondujúce s požiadavkou, aby najlepší záujem dieťaťa bol skutočne popredným hľadiskom pri rozhodovaní. Dovolací súd súčasne pripomína, že nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

30. Relevantný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“. Aj z ďalších rozhodnutí ústavného súdu (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) vyplýva požiadavka na náležité posúdenie dovolania vo vzťahu k jeho prípustnosti - „pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu právnej otázky“.

31. Dovolateľka naprieč celým svojím dovolaním uvádzala, že odvolací súd nekonal v najlepšom záujme dieťaťa. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že esenciálnym a primárnym kritériom pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí byť vždy najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý sa podľa ESHP skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí a rodičom nemôže byť podľa čl. 8 dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa (rozhodnutie vo veci Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku zo 6. júla 2010, sťažnosť č. 41615/07, bod 136). Článok 8 dohovoru tak vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, osobitná pozornosť v tomto procese však musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti na jeho povahe a význame môže nad záujmami rodičov prevážiť (rozhodnutie vo veci Sahin proti Nemecku z 8. 7. 2003, sťažnosť č. 30943/96, bod 66). I dovolací súd zdôrazňuje, že záujem dieťaťa (v kontexte s článkom 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, citovaný i odvolací súd) musí byť popredným hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Podobná požiadavka vyplýva aj z článku 32 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd zaručujúcej osobitnú ochranu detí a mladistvých (porov. napr. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3135/19). Je preto nevyhnutné, aby pri akomkoľvek

súdnom rozhodovaní týkajúcom sa detí bol ich najlepší záujem skúmaný a posudzovaný ako určujúce kritérium pre konečné rozhodnutie - nech sa jedná o akékoľvek konanie týkajúce sa maloletého dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa je ako koncept flexibilný a vždy by mal byť posudzovaný a definovaný individuálne s ohľadom na konkrétnu situáciu, v ktorej sa dotknuté dieťa nachádza, pričom pozornosť je potrebné venovať jeho osobným pomeroch, situácii a potrebám (porov. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3226/16).

32. So zreteľom na všetko vyššie uvedené dovolací súd dovolanie matky v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.